

31989L0655

30.12.1989

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

L 393/13

SMERNICA RADY**z 30. novembra 1989****o minimálnych požiadavkách na bezpečnosť a ochranu zdravia pri používaní pracovných zariadení pracovníkmi pri práci (druhá samostatná smernica v zmysle článku 16 ods. 1 smernice 89/391/EHS)**

(89/655/EHS)

RADA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva, najmä na jej článok 118a,

so zreteľom na návrh Komisie ⁽¹⁾, predložený po porade s Poradným výborom pre bezpečnosť, hygienu a ochranu zdravia pri práci,

v spolupráci s Európskym parlamentom ⁽²⁾,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽³⁾,

keďže článok 118a zmluvy ustanovuje, že Rada prijme prostredníctvom smerníc minimálne požiadavky na podporu zlepšovania najmä pracovného prostredia, aby sa zaručila vyššia úroveň ochrany zdravia a bezpečnosti pracovníkov;

keďže v zmysle daného článku nesmú smernice ukladať žiadne správne, finančné a právne obmedzenia, ktoré by bránili zakladaniu a rozvoju malých a stredných podnikov;

keďže správa Komisie o jej programe pre bezpečnosť, hygienu a ochranu zdravia pri práci ⁽⁴⁾ predpokladá prijatie smernice o používaní pracovných prostriedkov pri práci;

keďže Rada vo svojej rezolúcii z 21. decembra 1987 o bezpečnosti, hygiene a ochrane zdravia pri práci ⁽⁵⁾ vzala na vedomie zámer Komisie predložiť jej v blízkej budúcnosti minimálne požiadavky o organizácii bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci;

keďže dodržiavanie minimálnych požiadaviek na zaistenie vyššej úrovne bezpečnosti a ochrany zdravia pri používaní pracovných prostriedkov je nevyhnutné pre zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov;

keďže táto smernica je samostatná smernica v zmysle článku 16 (1) smernice Rady 89/391/EHS z 12. júna 1989 o zavádzaní

opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci ⁽⁶⁾; keďže ustanovenia uvedenej smernice preto v plnom rozsahu platia pre oblasť používania pracovných prostriedkov pracovníkmi pri práci, zároveň rešpektujúc prísnejšie a/alebo osobitné ustanovenia tejto smernice;

keďže táto smernica predstavuje praktický aspekt na vytváranie sociálnej dimenzie vnútorného trhu;

keďže v zmysle smernice 83/189/EHS ⁽⁷⁾ od členských štátov sa vyžaduje, aby oznamovali Komisii akékoľvek návrhy technických predpisov pre stroje, prístroje a zariadenia.

keďže v zmysle rozhodnutia 74/325/EHS ⁽⁸⁾, ktoré bolo naposledy zmenené a doplnené aktom o pristúpení z roku 1985, Komisia vedie porady s Poradným výborom pre bezpečnosť, hygienu a ochranu zdravia pri práci na vypracovanie návrhov v tejto oblasti,

PRIJALA TÚTO SMERNICU:

ODDIEL I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet

1. Táto smernica, ktorá je druhou samostatnou smernicou v zmysle článku 16 (1) smernice 89/391/EHS, ustanovuje minimálne požiadavky na bezpečnosť a ochranu zdravia pri používaní pracovných prostriedkov pracovníkmi pri práci podľa definície v článku 2.

2. Ustanovenia smernice 89/391/EHS sa uplatňujú v plnom rozsahu pre celý predmet uvedený v odseku 1, rešpektujúc prísnejšie a/alebo osobitné ustanovenia tejto smernice.

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 114, 30.4.1988, s. 3,
Ú. v. ES C 106, 26.4.1989, s. 13 a
Ú. v. ES C 287, 15.11.1989, s. 12.

⁽²⁾ Ú. v. ES C 326, 19.12.1988, s. 132 a
Ú. v. ES C 256, 9.10.1989, s. 65.

⁽³⁾ Ú. v. ES C 318, 12.12.1988, s. 26.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES C 28, 3.2.1988, s. 3.

⁽⁵⁾ Ú. v. ES C 28, 3.2.1988, s. 1.

⁽⁶⁾ Ú. v. ES L 183, 29.6.1989, s. 1.

⁽⁷⁾ Ú. v. ES L 109, 26.4.1983, s. 8.

⁽⁸⁾ Ú. v. ES L 185, 9.7.1974, s. 15.

Článok 2

Definície

Na účely tejto smernice nasledujúce výrazy budú mať nasledujúci význam:

- a) „pracovný prostriedok“: akýkoľvek stroj, prístroj, nástroj alebo zariadenie, ktoré sa používa pri práci,
- b) „používanie pracovných prostriedkov“: každá činnosť týkajúca sa pracovného prostriedku ako zapínanie alebo vypínanie, používanie, preprava, oprava, prestavba, údržba a starostlivosť, vrátane čistenia,
- c) „zóna nebezpečenstva“: akákoľvek oblasť vo vnútri a/alebo v okolí pracovného prostriedku, v ktorej je ohrozená bezpečnosť alebo zdravie pracovníka, ktorý sa v nej nachádza,
- d) „ohrozený pracovník“: akýkoľvek pracovník, ktorý sa celkom alebo čiastočne nachádza v zóne nebezpečenstva,
- e) „obsluha“: pracovník alebo pracovníci poverení používaním pracovných prostriedkov.

- a) pracovné prostriedky, ktoré, ak boli pracovníkom po prvýkrát poskytnuté v podniku a/alebo prevádzke po 31. decembri 1992:
 - i) vyhovujú ustanoveniam akejkoľvek príslušnej platnej smernice spoločenstva;
 - ii) vyhovujú minimálnym požiadavkám ustanoveným v prílohe, ak nie je použiteľná iná smernica spoločenstva, alebo keď je iná smernica spoločenstva použiteľná iba čiastočne;
- b) pracovné prostriedky, ak boli pracovníkom poskytnuté v podniku a/alebo v prevádzke do 31. decembra 1992, vyhovujú maximálne štyri roky po tomto termíne minimálnym požiadavkám ustanoveným v prílohe.

2. Zamestnávateľ vykoná potrebné opatrenia, aby pracovné prostriedky počas celej doby používania prostredníctvom primeranej údržby boli na takej úrovni, ktorá vyhovuje ustanoveniam odseku 1 a) alebo b).

Článok 5

Pracovné prostriedky s osobitným nebezpečenstvom

Ak je používanie pracovného prostriedku spojené s možným osobitným ohrozením bezpečnosti a zdravia pracovníkov, zamestnávateľ vykoná potrebné opatrenia, aby:

- pracovný prostriedok používali len ním poverené osoby;
- v prípade opravy, prestavby, údržby alebo starostlivosti vykonávali takúto prácu len na to oprávnení pracovníci.

Článok 6

Informovanie zamestnancov

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 10 smernice 89/391/EHS zamestnávateľ vykoná potrebné opatrenia, aby boli pracovníkom k dispozícii primerané informácie a ak je to vhodné návody na obsluhu pracovných prostriedkov používaných pri práci.

2. Informácie a návody na obsluhu musia obsahovať vo vzťahu k bezpečnosti a ochrane zdravia minimálne nasledujúce informácie:

- podmienky používania pracovných prostriedkov,
- predpokladané výnimočné situácie,
- ak je to vhodné, závery zo skúseností získaných pri používaní pracovných prostriedkov.

3. Informácie a návody na obsluhu musia byť pre pracovníkov, ktorých sa týkajú, zrozumiteľné.

ODDIEL II

POVINNOSTI ZAMESTNÁVATEĽA

Článok 3

Všeobecné povinnosti

1. Zamestnávateľ vykoná potrebné opatrenia, aby pracovné prostriedky poskytnuté pracovníkom v podniku a/alebo v prevádzke boli pre príslušnú prácu vhodné, alebo aby sa účelne prispôsobili tak, že pri používaní bude zaistená bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov.

Pri výbere používaných pracovných prostriedkov zamestnávateľ prihliada na osobitné podmienky a druh práce, na nebezpečenstvá existujúce v podniku a/alebo v prevádzke, najmä na pracovisku, pre zdravie a bezpečnosť pracovníkov a/alebo na akékoľvek nebezpečenstvá, ktoré dodatočne vyplývajú z používania daných pracovných prostriedkov.

2. Ak nie je možné v plnom rozsahu zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov pri používaní pracovných prostriedkov, zamestnávateľ vykoná vhodné opatrenia, aby čo najviac zmenšil nebezpečenstvá.

Článok 4

Pravidlá pre pracovné prostriedky

1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 3 zamestnávateľ si musí zaobstaráť a/alebo používať:

Článok 7

Školenie pracovníkov

Bez toho, aby bol dotknutý článok 12 smernice 89/391/EHS zamestnávateľ vykoná potrebné opatrenia, aby:

- pracovníci poverení používaním pracovných prostriedkov boli primerane vyškolení vo vzťahu k nebezpečenstvám, ktoré sú spojené s ich používaním,
- pracovníci uvedení v druhej zarážke článku 5 boli vhodne osobitne vyškolení.

Článok 8

Porady s pracovníkmi a účasť pracovníkov

Porady a účasť pracovníkov a/alebo ich zástupcov o záležitostiach obsiahnutých v tejto smernici, vrátane jej príloh, sa uskutočnia podľa článku 11 smernice 89/391/EHS.

ODDIEL III

RÔZNE USTANOVENIA

Článok 9

Zmena a doplnok prílohy

1. Rada prijme dodatok k prílohe o doplnkových minimálnych požiadavkách platných pre osobitné pracovné prostriedky uvedené v bode 3 prílohy na základe postupu, ktorý je ustanovený v článku 118a zmluvy.
2. Čisto technické úpravy prílohy, ktoré sú výsledkom:
 - prijatia smerníc o technickej harmonizácii a normalizácii pracovných prostriedkov a/alebo

- technického pokroku, zmien v medzinárodných predpisoch, špecifikáciách alebo poznatkoch týkajúcich sa pracovných prostriedkov.

sa prijímú na základe postupu stanoveného v článku 17 smernice 89/391/EHS.

Článok 10

Záverečné ustanovenia

1. Členské štáty prijímú do 31. decembra 1992 zákony, iné právne predpisy a správne ustanovenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou. Okamžite o tom budú informovať Komisiu.
2. Členské štáty oznámia Komisii znenie ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré prijímú alebo prijali v oblasti upravenej touto smernicou.
3. Členské štáty podávajú Komisii každých päť rokov správu o praktickom vykonaní ustanovení tejto smernice a uvedú stanoviská zamestnávateľov a pracovníkov.

Komisia informuje Európsky parlament, Radu, Hospodársky a sociálny výbor a Poradný výbor pre bezpečnosť, hygienu a ochranu zdravia pri práci.

4. Komisia so zreteľom na odseky 1 až 3 predkladá pravidelne správu o vykonávaní tejto smernice Európskemu parlamentu, Rade a Hospodárskemu a sociálnemu výboru.

Článok 11

Táto smernica je adresovaná členským štátom.

V Bruseli 30. novembra 1989

Za Radu

predseda

J. P. SOISSON

PRÍLOHA I

MINIMÁLNE POŽIADAVKY TÝKAJÚCE SA ČLÁNKU 4 (1) a) ii) a b)

1. **Všeobecná poznámka**

Povinnosti ustanovené v tejto prílohe sa týkajú ustanovení smernice a prípadov, keď existuje zodpovedajúce riziko pre predmetný pracovný prostriedok.

2. **Všeobecné minimálne požiadavky, ktoré sa vzťahujú na pracovné prostriedky**

- 2.1. Ovládacie a kontrolné prvky pracovného prostriedku, ktoré ovplyvňujú bezpečnosť, musia byť jasne viditeľné, identifikovateľné a primerane označené, ak je to potrebné.

Okrem prípadov, keď je to potrebné pre určité ovládacie a kontrolné prvky, kontrolné a ovládacie prvky musia byť umiestnené mimo nebezpečného priestoru tak, aby ich činnosť nemohla byť zdrojom ďalšieho ohrozenia. Nesmú zvyšovať akékoľvek nebezpečenstvo ani v dôsledku akejkoľvek neúmyselnej činnosti.

Ak je to potrebné, obsluha z hlavnej riadiacej pozície musí zabezpečiť, aby sa žiadna osoba nenachádzala v nebezpečnom priestore. Ak to nie je možné, musí bezpečnostný systém automaticky dať svetelný a/alebo zvukový výstražný signál, kedykoľvek je stroj pripravený naštartovať. Vystavený pracovník musí mať čas a/alebo možnosť rýchlo sa vyhnúť ohrozeniu pri štarte a/alebo zastavení pracovného prostriedku.

Riadiace systémy musia byť bezpečné. Porucha kontrolných systémov alebo ich poškodenie nesmie vyústiť do nebezpečnej situácie.

- 2.2. Pracovný prostriedok sa musí dať uviesť do chodu len premyslenou činnosťou na riadiacom prvku pre daný účel.

To isté sa bude týkať:

- reštartovania po zastavení chodu z akéhokoľvek dôvodu,
 - riadenia významných zmien v pracovných podmienkach (napríklad rýchlosť, tlak atď.),
- ak toto reštartovanie alebo zmena akokoľvek neohrozia vystavených pracovníkov.

Táto požiadavka sa netýka reštartovania alebo zmeny podmienok činnosti, ak sú tieto výsledkom normálneho pracovného cyklu automatického zariadenia.

- 2.3. Všetky pracovné prostriedky musia byť vybavené ovládacím prvkom, ktorým budú úplne a bezpečne vypnuté.

Každé pracovisko musí byť vybavené ovládacím prvkom umožňujúcim zastavenie niektorých alebo všetkých pracovných prostriedkov podľa druhu ohrozenia tak, aby pracovné prostriedky boli bezpečné. Ovládacie prvky na zastavenie musia mať prednosť pred ovládacími prvkami na spúšťanie. Ak sa pracovný prostriedok alebo jeho nebezpečné časti zastavia, musí sa vypnúť prívod energie pohonu.

- 2.4. V primeraných prípadoch a v závislosti od rizika, ktoré pracovný prostriedok predstavuje a od doby potrebnej na jeho zastavenie, pracovný prostriedok musí byť vybavený zariadením na núdzové zastavenie.

- 2.5. Ak z pracovného prostriedku môžu vypadávať predmety alebo vyletovať materiál, musí byť vybavený primeraným bezpečnostným zariadením zodpovedajúcim riziku.

Pracovný prostriedok, ohrozujúci emisiami plynov, pár, tekutín alebo prachom, musí byť vybavený vhodným odsávacím a/alebo ochranným zariadením pri zdroji ohrozenia.

- 2.6. Ak je to potrebné pre bezpečnosť a zdravie pracovníkov, musí byť pracovný prostriedok a jeho časti spevnené výstužou alebo iným spôsobom.

- 2.7. Ak hrozí deštrukcia pracovného prostriedku alebo jeho častí, čo pravdepodobne spôsobí významné ohrozenie bezpečnosti a zdravia pracovníkov, musia sa prijať vhodné ochranné opatrenia.

- 2.8. Ak hrozí riziko mechanického kontaktu s pohybujúcimi sa časťami pracovného prostriedku, ktorý môže spôsobiť úraz, tieto časti musia byť vybavené krytom alebo ochranným zariadením zabráňujúcim prístup do nebezpečného priestoru, alebo takým zariadením, ktoré zastaví pohybujúce sa nebezpečné časti skôr, ako sa dostanú do nebezpečného priestoru.

Kryty a ochranné zariadenia musia:

- mať pevnú konštrukciu,
 - nesmú byť zdrojom ďalšieho ohrozenia,
 - nesmú sa dať ľahko odstrániť alebo vyradiť z činnosti,
 - byť umiestnené v primeranej vzdialenosti od nebezpečného priestoru,
 - byť riešené tak, aby neobmedzovali výhľad personálu obsluhy na celý priestor, v ktorom je pracovný prostriedok používaný,
 - umožniť vykonanie činnosti potrebnej na upevnenie alebo výmenu častí a pri údržbe tak, aby sa obmedzil prístup len do priestoru, kde sa uvedená činnosť vykonáva, a ak je to možné, bez odstránenia krytu alebo ochranného zariadenia.
- 2.9. Priestory a miesta na prácu s pracovným prostriedkom alebo jeho údržbu musia byť vhodne osvetlené podľa druhu vykonávanej činnosti.
- 2.10. Časti pracovného prostriedku s vysokou alebo veľmi nízkou teplotou musia byť, ak je to potrebné, chránené tak, aby sa vyhlo ohrozeniu pracovníkov, ktorí sú blízko alebo prichádzajú s ním do kontaktu.
- 2.11. Výstražné zariadenie pracovného prostriedku musí byť jednoznačné, jasne a ľahko pochopiteľné a zrozumiteľné.
- 2.12. Pracovný prostriedok sa môže používať len na tie činnosti a za podmienok, na ktoré je určený.
- 2.13. Musí byť možné vykonávať údržbárske práce vtedy, keď je pracovný prostriedok vypnutý. Ak to nie je možné, musia sa prijať primerané ochranné opatrenia na vykonávanie takýchto činností, alebo ich vykonávať mimo nebezpečného priestoru.

Ak má stroj predpísanú údržbu, termíny sa musia dodržiavať.

- 2.14. Všetky pracovné prostriedky musia byť vybavené zreteľne označenými vypínacími zariadeniami na ich odpojenie od všetkých zdrojov energie.
- Opätovné zapojenie nesmie ohrozovať príslušných pracovníkov.
- 2.15. Pracovný prostriedok musí mať značky a výstražné označenie na zaistenie bezpečnosti pracovníkov.
- 2.16. Pracovníci musia mať zaistený bezpečný prístup a bezpečnosť na všetkých miestach pri výrobe, úprave a údržbárskych prácach.
- 2.17. Všetky pracovné prostriedky musia chrániť pracovníkov pred ohrozením ohňom, alebo prehriatím alebo unikajúcim plynom, prachom, tekutinami, parami alebo inými látkami, ktoré sú vyrábané, používané alebo uskladnené v pracovnom prostriedku.
- 2.18. Všetky pracovné prostriedky musia byť primerané na predchádzanie rizika výbuchu pracovných prostriedkov alebo látok vyrábaných, používaných alebo skladovaných v pracovných prostriedkoch.
- 2.19. Všetky pracovné prostriedky musia byť primerané na ochranu vystavených pracovníkov pred priamym alebo nepriamym kontaktom s elektrinou.

3. Minimálne dodatkové požiadavky platné pre osobitné pracovné prostriedky

uvedené v článku 9 (1) smernice.
